

Den Haag

dienst: dienstcode

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de gemeenteraad

Datum

11 april 2025

Onderwerp

Preadvies initiatiefvoorstel Actieve en gezonde jongeren; elke meter telt.

Ons kenmerk

OCW/10871593

RIS321030

Contactpersoon

Dorien Kweekel

Dienst

Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Afdeling

OCW Stad en Bestuur

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

dorien.kweekel@denhaag.nl

Op 23 december 2024 is het initiatiefvoorstel 'Actieve en gezonde jongeren, elke meter telt!' (RIS321030) van het raadslid de heer Bom en de fractievertegenwoordiger de heer Zeller aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden. De heren geven in het initiatiefvoorstel aan zich grote zorgen te maken over het overgewicht bij jeugdigen en de invloed die dit heeft op hun fysieke en mentale gezondheid. Zij houden een pleidooi voor een geïntegreerde aanpak van beweegstimulering voor deze groep, waarbij bewegen een vanzelfsprekend onderdeel wordt in het leven van jeugdigen en overgewicht op deze manier wordt aangepakt.

Het college dankt hen voor hun betrokkenheid bij een gezonde en vitale Haagse samenleving, in dit geval specifiek voor de groep jongeren. Het college onderschrijft volledig de noodzaak en meerwaarde van een goede gezondheid van de (jonge) Haagse inwoner. Zie Actieprogramma Preventie (RIS309230), Bewegen vanaf groep 1 (RIS316796). Daarbij is tijdens deze collegeperiode gestart met versterkte integrale inzet op preventie om de verschillen in gezondheid te verkleinen door middel van de Haagse Preventieaanpak (RIS316587). De levensfasen kinderen en jongeren hebben daarbij de focus.

Het initiatiefvoorstel stelt acht maatregelen voor. Hieronder volgt per voorgestelde maatregel de zienswijze van het college. Het voorstel bevat geen financiële paragraaf inclusief onderbouwing en dekking. Om deze reden wordt hier niet op ingegaan en is de uitvoerbaarheid niet te duiden.

1. Elke meter telt

Een campagne te starten onder de naam "Elke meter telt!"

Advies: ontraden

De campagne speelt in op de digitale leefwereld van jongeren en maakt gebruik van kanalen die zij dagelijks gebruiken. Echter zijn er twijfels over de effectiviteit en duurzaamheid van een dergelijke campagne:

- Het initiatief stimuleert jongeren om tijdelijk in beweging te komen, maar leidt niet tot structurele sportdeelname, bijvoorbeeld via een vereniging of sportschool wat nodig is om overgewicht terug te dringen.

De gemeente zet in op sportstimulering en structureel bewegen voor inactieve doelgroepen via o.a. randprogrammering rondom (top)sportevenementen, naschoolse sportactiviteiten, schoolsporttoernooien, streetsportactiviteiten in de wijk en ondersteuning van sportverenigingen.

- Bij deze challenge doen naar verwachting voornamelijk jongeren mee die al affiniteit hebben met sporten. Met name door de genoemde samenwerkingen met verenigingen wordt de doelgroep bereikt die al beweegt.
- Jongeren in deze leeftijdsgroep zijn vaak onzeker over zichzelf. Vanuit verschillende studies blijkt dat sociale media een negatief effect heeft op de mentale gezondheid van jeugdigen. Het college vindt het niet de juiste manier om via dit medium de groep die niet veel beweegt en overgewicht heeft, te stimuleren dit over zichzelf te posten.

Kortom; Het risico is groot dat de campagne vooral jongeren bereikt die al actief zijn. Zonder verbinding met georganiseerde sporten en bestaande initiatieven is de (duurzame) impact beperkt. Om bovenstaande redenen is het advies om dit voorstel te ontraden.

2. De Sportbus

Sportbussen in te zetten in wijken waar weinig of geen sportfaciliteiten zijn.

Advies: ontraden.

Het college acht de inzet van een Sportbus overbodig; op diverse plekken in de stad zijn Haagse Hopjes te vinden, waar sport – en spelmateriaal op locatie aanwezig is. Op veel van deze plaatsen bieden stichting Werken aan Sportstad Den Haag (WSDH) en welzijnsorganisaties in opdracht van de gemeente allerlei vormen van sport aan. Deze inzet is juist en vooral in wijken waar minder sportverenigingen zijn, zoals door de indiener van het voorstel aangehaald. Verder zijn er in Laak, Regentesse-Valkenbos en Transvaal meerdere gymboxen geplaatst. Deze gymbox is gevuld met materialen die aansluiten op de behoefte van meer jongeren en jongvolwassenen waarbij een functie van een gym in de openbare ruimte wordt vervuld. Via de activiteiten van WSDH of welzijn hebben inwoners toegang tot de box.

3. Schoolpleinen als sportplek

Schoolpleinen na schooltijd open te stellen als sportlocaties.

Advies: ontraden.

Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor de schoolpleinen¹. Dit betekent dat de gemeente niet zelf aan de knoppen kan draaien, maar stimuleren we scholen. Dit doen we op de volgende manieren:

- In samenwerking met schoolbesturen kijken we welke schoolpleinen geschikt zijn om in te zetten als openbare ruimte. Het is belangrijk om daarbij toegankelijkheid en veiligheid te waarborgen.
- Indien pleinen niet geschikt zijn, kiezen we locaties die in de buurt van scholen liggen om deze in te richten als sportieve, openbare ruimte. Deze locaties faciliteren wij dan met begeleiding, programmering en beheer. Dat biedt het voordeel dat zowel de scholen tijdens schooltijd als leerlingen na schooltijd hiervan gebruik kunnen maken. Op dit moment zijn er 18 Richard Kraijcek playgrounds, 4 Cruyff Courts en 5 Haagse Sporttuinen, die we vanuit de gemeente ondersteunen.
- Bij schoolpleinen die wel geschikt zijn, stimuleren wij de schoolbesturen om hun schoolplein breder beschikbaar te stellen. Dit doen we via het concept van Schoolplein14.

¹ Wetswijziging 2015; schoolbesturen zijn verantwoordelijk en hebben het budget voor onderhoud en beheer van de schoolpleinen.

Door het aanbrengen van belijningen worden kinderen meer uitgedaagd tot bewegen. Op dit moment zijn er in onze stad 33 scholen met een Schoolplein¹⁴ en we verwachten er binnenkort nog twee nieuwe te kunnen openen.

- Sinds 2023 is de gemeente actief bezig met verder onderzoek naar de rol van schoolpleinen. Zoals het initiatiefvoorstel aangeeft, biedt een goed ingericht schoolplein kansen voor een gezonde ontwikkeling van schoolkinderen en het verkleinen van gezondheidsverschillen.
- Momenteel wordt bekeken of een passende subsidieregeling opgesteld kan worden om scholen financieel te ondersteunen bij de investering in gezonde (sportieve en/of groen-blauwe) schoolpleinen. Daarnaast wordt bekeken hoe wij scholen het beste organisatorisch kunnen ondersteunen op dit thema.

4. Beweegroutes door de wijk

Beweegroutes door de stad te ontwikkelen.

Advies: ontraden.

Het college onderschrijft dat het inrichten van de openbare ruimte kan bijdragen aan het meer uitdagen tot bewegen. Om die reden zijn in het Handboek Openbare Ruimte de “ontwerprichtlijnen sporten en bewegen voor de openbare ruimte” opgenomen. Hierin staan de kaders voor een beweegvriendelijker en sportievere inrichting van de openbare ruimte.

Door vraaggericht te werken zijn er diverse initiatieven op het gebied van routes in de stad ontwikkeld, zoals de historische route in de binnenstad van The Hague & Partners en hardlooproutes in verschillende stadsdelen van Den Haag naar aanleiding van de motie “Go, Go, hardlopers”. Een beweegroute zoals in Escamp is gerealiseerd vanuit de Wijkpreventieaanpak waarbij deze route samen met bewoners is ontwikkeld.

We zullen initiatieven voor beweegroutes uiteraard blijven onderzoeken en oppakken om zo veel mogelijk Hagenaars (en dus ook jongeren) aan het bewegen te krijgen. De gemeente trekt hierin samen op met partners.

5. Nationale afvalwedstrijd; gemeentes in beweging

Een andere gemeente uit te dagen, waarbij beide steden de strijd aangaan om zoveel mogelijk gewicht te verliezen.

Advies: ontraden.

Sinds 2006 wordt de Haagse Aanpak Gezond Gewicht (HAGG) als gemeentelijk programma uitgevoerd. De HAGG draait om inzet van (wijkgerichte) preventie voor het verminderen van overgewicht bij kinderen tot 12 jaar.

Om gezondheidsverschillen te verkleinen, richt het programma zich op Centrum, Laak en Escamp, aangezien daar het probleem van overgewicht en een ongezonde leefstijl bij kinderen het grootst is. Ook op VO-scholen is veel aandacht voor een gezonde leefstijl, bijvoorbeeld via de gezonde school aanpak of schoolmaaltijden.

Aan overgewicht liggen vaak veel en diverse oorzaken ten grondslag. De oplossing is dan ook complex, waardoor we ons niet alleen kunnen richten op minder en gezond eten of meer bewegen. Niet alleen leefstijl, maar ook de leefomgeving, biologische en psychologische factoren zoals mentaal welzijn, armoede en stress spelen daarbij een grote rol. Het college kiest daarom voor een integrale aanpak, zoals die terugkomt in de HAGG en de Haagse Preventieaanpak.

6. E-sports combineren met fysieke sport

E-sports en fysieke sporten te combineren.

Advies: ontraden.

Al enige jaren krijgt de gemeente voorstellen voor e-sports. Zie bijvoorbeeld de reactie op het initiatiefvoorstel om e-sporthoofdstad te worden (BOW/2020.99 RIS304795). Het standpunt van het college is nog steeds dat we fysieke sportactiviteiten stimuleren. Verschillende wetenschappelijke studies wijzen erop dat deelname aan esports niet significant bijdraagt aan fysieke activiteit en sportbeoefening.²Voor dribbeloefeningen en penaltyschietsen zijn er in heel Den Haag tal van prachtige voetbalverenigingen waar iedereen lid kan worden en zijn er veel plekken in de openbare ruimte zoals panna kooien, Cruyff Courts en Playgrounds.

7. Sportbuddy's: samen bewegen

Een Sportbuddy-programma te lanceren.

Advies: ontraden.

De inzet van topsporters voor sportstimulering is gezien hun trainingsschema vooral verbonden aan evenementen. Dit gebeurt veelal door de organisatie van clinics en workshops; denk hierbij aan Khalid Choukhoud die in voorbereiding op de CPC Loop clinics heeft gegeven aan leerlingen van basisscholen en de talenten van Beachvolleybal Team Nederland die clinics hebben gegeven in verschillende wijken tijdens de TeamNL Sport Experience.

8. Bewegingsonderwijs in de gymles uitbreiden

Bewegingsonderwijs te integreren in de gymles.

Advies: ontraden

Het college erkent het belang van lichamelijke opvoeding voor jongeren. Het initiatiefvoorstel richt zich op de uitbreiding van de traditionele gymlessen met als doel om de jongeren te leren hoe ze beweging tot een blijvend onderdeel van hun leven kunnen maken.

Zoals al uit het initiatiefvoorstel blijkt, behoort het bewegingsonderwijs tot de bevoegdheid van het Rijk. Het Rijk verplicht scholen om leerlingen op de basisschool minimaal twee lesuren van 45 minuten bewegingsonderwijs te bieden onder leiding van een vakleerkracht of bevoegd groepsleerkracht.

Het ministerie van onderwijs en de onderwijsinspectie zien toe op het uitvoeren van de kerndoelen in deze lessen. Kerndoelen gelden als de wettelijke opdracht voor elke school in het funderend onderwijs. De gemeente heeft daar geen zeggenschap in. Om die reden ontraden wij dit punt.

Uiteraard richten we ons als college wel op bewegen en sporten buiten de school om. Denk bijvoorbeeld aan de naschoolse sportactiviteiten, de streetsport in de wijken en het stimuleren van bewegend leren, het versterken van de Haagse sportaanbieders en de schoolsporttoernooien die we voor zowel leerlingen in het basis- als voortgezet onderwijs organiseren gedurende het schooljaar. Ook ondersteunen we scholen in de inzet van bevoegde leerkrachten voor de klas.

²1. Ketelhut, S., Martin-Niedecken, A. L., Zimmermann, P., & Nigg, C. R. (2021). Physical Activity and Health Promotion in Esports and Gaming—Discussing Unique Opportunities for an Unprecedented Cultural Phenomenon. *Frontiers in Sports and Active Living*, 3, 693700. <https://doi.org/10.3389/fspor.2021.693700>

2. Maden, C., & Bayramlar, K. (2022). Effects of Sedentary Lifestyle and Physical Activity in Gaming Disorder. *International Journal of Academic Medicine and Pharmacy*, 4(2), 68–71. <https://doi.org/10.47009/ijamp.2022.4.2.15>

Afsluitend; Het college waardeert het initiatief en inspanningen van de initiatiefnemers en deelt de geuite zorgen. Zoals bij meerdere appreciaties toegelicht zet het college zich, samen met partners uit de stad, maximaal in voor dit vraagstuk.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Ilma Merx

Jan van Zanen